

שיח שרפי קודש

קול סורא לתשובה *

לאלול, וימי התשובה

עצב) אחינו בני ישראל הזהרו בתשובה באלו ימים המסוגלים לתשובה אף כי בכל יום ויום יוצא ביק ואומרת שובו בנים שובבים, אך בזה הימים, הימים עצמם שואנים כארץ לאדם שישוב בתשובה שלימה כראוי, וע"ז נאמר ארץ שאג מי לא ירא, ארץ רית אלול ר"ה יוה"כ, אף שבתורה לא מצינו רק על ר"ה, אך משרעה פעל זאת ועשה מהימים אלו ימי רחמים וסליחה, כאשר עלה פעם שלישית למרום לצורך לחות שניות ונרצח להם בזה המ' השלישי, כי בא' אלול עלה למרום, וע"ז נאמר בזה"ק ובכתה את אבי' ואת אמה ירח ימים, אבי' זה הקב"ה ואמה זה כנס"י, ירח ימים זה ר"ח אלול, ע"כ התחזקו והתאמצו בזה החודש, כי יותר ממה שיש עונש להאדם על עבירות שבידו יותר מזה יש לו על מה שלא עשה תשובה, כהמשל שהביא השערי תשובה לר"י, משל למלך שה' לו אוהבים שרים ונגבו ממנו וכ"ו, והלא זה חסד גדול שעשה הקב"ה עמנו, ע"כ אחינו בני ישראל הזהרו מאוד בתשובה, ועיקר לבל יאמר בדעתו עוד יש זמן לשוב, אשר יוכל כל איש מישראל לתקן מעשיו, ויהי' כאלו לא עשה כלל אדרבה עוד אם ישוב מאהבה יהי' גידונין כוליות אשר הוא חוץ לטבע, רק הוא חסד עליון, והם חרדים מקשה הא"י אפשר בעולם שיהי' עוד כזכות, ות"י דהנה איתא במס' אבות בעושה מצוה א' קנה לו פרקליט, והעושה עבירה א' קנה לו קסיגור א', ופירש, שברא

יאלו חתיבות אינו מבעל החי' הרי"ם ז"ע:

מלאכי הנלה והם עושים בו משמטים עם המלך זקן וכסיל, דכתיב פועל אדם ישולם לו, וכתיב אם בניך חטאו וישלחם ביד פשעם, ובשוב רשע מרשעתו מחמת יראה, הוא שוחט את המלך הזקן וכסיל שהוא יצה"ר, כדכתיב זוכה תודה יכבדנני, ופי' רשעי ז"ל זוכה יצוד מכבד את הקב"ה, בשני שלמות, גם בראי מעלה שמחים עליו ואומרים פלוני האיש שב מרשעו, ואשרי לו ואשרי לאביו, שנלחם במלאך השמים ויכול לו ונמצא ש"ש מתקדש, אך השב מאהבה אינו שוחט את יצרו אך עשה לו כאשר זמם לעשות שהוא הי' צדיק ביקש לעשות אותו רשע וכן פעל ועשה, ובעת שרבו מחשבות לבו בקש קנאה גדולה הבעל תשובה זה, וחשב מחשבות ולקחו לעבד ועשאו צדיק כמו שנאמר ואהבת לו בכל לבבך אמרו חז"ל בשני יצריך, וע"ז הי' רמז חוש השני אשר הי' נקשר בפתח בהשעיר ביוה"כ, וע"י תשובה העזה נהפך עצמו ללבן, ואם הוא שב מיראה בע"כ יענה אמן אבל אם הוא מאהבה עונה ברצון אמן מאהבה, וזה צריך דעת לדבר על הלב הזר שהוא היצה"ר דברים רבים ולהשיבו לאבינו שבשמים ותחת מר יהי' היפך ונעשה פתוק זה מאמר חז"ל מה הי' חכמתו של שלמה שהי' יודע למתק את ההיחמסין, וע"ז אמר דוהעיה וחטאים אליך ישיבו שאחר שאמר אלמדה פושעים דרכיך למה כפול וחטאים אליך ישיבו, אך למי הנ"ל, אמר אלמדה פושעים כמתק לשונם להכניסם תחת כנפי שכינה בתשובה וגם המלאכים בעצמם דהיינו המלך זקן וכסיל וגם הקסיגור אשר נברא הוא בעצמו נהפך לעבד לו ולעבוד את הש"ית וזה חטאים אליך ישובו פי' החטאים בעצמם, וע"ז אמר בזה"ק פי' תרומה ואהבת את היא בכל לבבך ואי תימא ביצה"ר הא"י יכול בר נש לפרחם

מספיקין בידו לעשות תשובה, מסאיכ ביו"כ, אך באמת אין ראי' דהרי הרמב"ם רפ"ד מה"ת פסק דגם באחסא ואשוב פ"א אין מספיקין, ולעדינן ע"פ מה דאיתא בגמ' כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה, ואיכ העוסק בתשובה כאילו עשה תשובה, והוא בכלל ונשלמה פרים שפתינו, ושמתתי אומרים מה דאיתא אם פגע בך מנחל זה משכהו לביה"מ, היינו אם פגע בך היצהיר שיחטא בשביל לעשות תשובה משכיהו לביהמ"ד דהיינו שיוכל לקיים בלימוד המצות תשובה, ואיכ צדיק גמור עדיף מבעל תשובה, אם לא כמצעה דוד המצ"ה דגדולה עבירה לשמה כדי להורות תשובה, ועפי"ז נראה לברא הפ' אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, דהיינו שנותנים עצה לנפשם להחטיא כדי לקיים מצות תשובה, ובדרך הטאים לא עמד, היינו שהוא צ"ג בלי חטא, וכ"ח איכ אין יכול לקיים מצות תשובה, ובתורת ד' חפצו דעוסק במצות תשובה פריו יתן בעתו, ועליהו לא יבול וכו' היינו שקיים כולם, לא כן הרשעים שאומרים שעושים כדי לעשות מצות תשובה כמוך אשר תדפנו רוח, היינו שאין מספיקין בידו לעשות תשובה וכדו' שלא תקשה הרי פצינו לפעמים דגדולה עבירה לשמה ומדוע נגרע ממנו ע"ז אמר ע"כ לא יקימו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים, אע"פ ששניהם עבירה בידם, כי יודע ד' דרך צדיקים אע"פ שעשה עבירה יודע הקב"ה דרכו עד שבכל דרכו דעהו, ואף עבירה עשה לשמה ולהכי מקבלים שכר ודרך רשעים תאבד:

קצו) במד"ש"ט בצדק כל אמרי פי
אין בהם נתפל ועקש
(משלי ח') מצינו שעיקס הקב"ה שלא
להוציא דבר מגונה, מן הבהמה כו',
וכן כאן אירור האיש אשר הלך בעצת
רשעים

למרחס לי דהא יצהיר מקטרב הוא
דלא יקרב ב"מ לפולחנא דקב"ה אין
ירחם לוי' ב'י' הא איהו פולחנא דקב"ה
בגין דידיע לקרבא להאי יצהיר לפולחנא
דקב"ה ע"ש, הרי מפורש בדבריו
שהיצהיר בעצמו מתקרב תחת כנפי
השכינה, וזה מאמר הכתוב בישע"י,
שובה ישראל עד היא וזה כח התשובה
שאמרו: ה' משוקק ומתועב ועכשיו
הוא נצפה אהוב למעלה ונחמד למטה
ע"כ והזהרו מאוד:

קצו) אמרו חז"ל בפ"ק דחגיגה ולא
יכלו אחיו. ר"א מטי להאי
קרא בכי, ומה תוכחה של מלך בוד'
כך של הקב"ה וכו', ובמדרש רבה
ומה יוסף שהי' קוטנן של שבטים לא
יכלו אחיו לעמוד בתוכחתו לכשיבא
הקב"ה ויוכיח כאוי"ב לפי מה שהוא
שנאמר אוכיחך ואערכה לעיניך פאכו"כ,
ויש לדייק ק"ו אם הגדולים לא הי'
יכולים לעמוד בתוכחות, מה יעשו בני
אדם בתוכחתו של הקב"ה, למען תצדק
בדברייך היינו שכתב' בתורה והשבות
אל לבכיך תזכה בשמטיך אותי וידעו
דתשובה מופל', והנה כבר עמדו בו
מהלוקת אם בעל תשובה עדיף מצדיק
גמור, ונמנו וגמרו דצדיק גמור עדיף
מבעל תשובה, וקצת רוצים לסייע
דבעית עדיף מצדיק גמור, משום
דראוי לכל איש לקיים תרי"ג מצות
כל מה דאפשר, ותשובה היא אחת
ממ"ע, ע"כ עדיף בע"ת מצ"ג, ולכאורה
נראה להביא ראי' ולסייע לדבריהם
מהא דאיתא בסוף יומא אחטא ואשוב
אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות
תשובה, אחטא ואי"כ מכפר אין יו"כ
מכפר, וי"ל מדוע נקט בתשובה ב'
פעמים וגבי יו"כ פסם א', ולפי הנ"ל
ניחא דפסם אחד אחטא ואשוב יכול
לתקן משום דרוצה לעשות תשובה
ורצונו לקיים מ"ע דתשובה אבל בפסם
שנינו דלא מצי לתקן דיבורו ע"כ אין

בדרך חטאים לכן התחיל בלשון ולא הלך, ולתית בלשון שלילה וזהו, אשרי האיש אשר לא הלך בעציר ובדרך חטאים לא עמד היינו לכל איש כיא בתורת די חפצו ובתורתו יהנה יומם ולילה, היינו תיה גמורים מותר, מובן מלשון שלילה, של לא הלך בעציר שאר אנשים, וניחא שהתחיל הכל בלשון נקיה):

מעניני, פסח, והעומר

קצה הרבה טעמים נתנו למה נקרא שבת הגדול, אמר, זה בחדאי אמת שהוא שבת גדול מטעם הפשוט, הוא משום שהי נמשכים בשבת ובעשור מן עביו, וזה נקרא גדול עיד שנאמר אצל יתרו עתה ידעתי כי גדול די מכל אלקים ששבת זה יש כח להמשיך איצ מעז ומכל אביוריהו דעז מה שנקרא עביו כמו גאות וכעס וכו', ואצל הגדולים נקרא עז כל שהוא משועבד לדבר אחר חוץ ממלכות שמים כבו שהי אומר הבעש"ט זיע וסרתם, ועבדתם, שזה שאמר הבעש"ט הק' זיע הוא כיכ בספרי על מולך שנקרא מולך שמוליך אותו לדבר אחר וכנ"ל, שכל שבת הוא עומד להפריש עצמו מששת ימי החול מה שהוא משועבד לששת ימי החול רק שבשבת הגדול שמשכו ידיהם מעז יש בו כח יותר לזה, ובוה שמשכו ידיהם מעז בעשור ובשבת הגדול פעלו שנשאר הכח לדורי דורות, שכל מעשי צדיקים פועל לדורי דורות, קוים מחטא אדם הראשון שזה שחטא וקלקל נשאר לדורות שלא נתקן עוד, ומדה טובה מרובה מכשיכ על אחת כמה וכמה שפועל לדורי דורות לעולם:

קצו) עשור הזה כמו עשור דיהיכ שהוא מטהר ומעמיד

בחזרה

רשעים לא נאמר, או האיש אשר לא הלך בעצת צדיקים ולא אמר אלא אשרי האיש אשר לא הלך כו' והמדרש תמוה, דיתור הי טוב לומר שהלך בעצת צדיקים, אך ניחא ע"פ הדקדוקים דמהית שהיה חטאים בעצת צדיקים ויקטו במשפט, אך ע"פ מה דאיתא במס' (עז י"ז ע"א), ריח ור"י הוי קאזלי באורחא מטי להני תרי שבילי חד פצי אפתחא דעז וחד פצי אפתחא דזנות, אמר לי חד לחברי' ניוזיל אפתחא דעז דנכיס יצרי' איל אירך ניוזיל אפתחא דזנות ונכפיא ליצרא דנקבל אנרא כי מטי להתם חזיניהו לזנות איתכנעו מקמיהו איל מנ"ל הא איל פומה תשמור עליך תבונה תנצרכה, (משלי ב') והנה לכאורה קשה דהלא התורה לא מצלי בעידנא דלא עסיק בה, דאיתא במס' פסטה כ"א, תורה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה מנינא ומצלי, מתקיף לה רבא אלא מעתה דואג ואחיותפל מי לא עסיק באורייתא אמאי לא אנוני ותי רבא דתורה לא מצלי בעדנא דלא עסיק בה, וקשיא, אך לפימ"ש התוסי שם דתיה שתורתו אומנתו ואין הולך די אמות בלי תורה, איכ הוי כ"ז בעידנא דעסיק, וה"נ הוי תיה תורתן אומנתן, ולכך היו בשוחים שינצלו מיצהיר ולפיז משמע הכא דאפור לייך אפתחא דרשעים וחטאים ורק מי שתורתו אומנתו כדי לכוף ליצרו ודרך רשעים תאבד, ואיש המדרש הנ"ל כיון דכל כהנתו לאשמעיןן דלתתם בני אדם אטור לייך בדרך רשעים משאיכ לתיה הוא מצוה לייך לכוף ליצרו, ואיכ הוי יכול להתחיל אשרי ה"ש אשר לא הלך בעצת רשעים, ובתורת הי חפצו ובתורתו יהנה, ובדרך חטאים עמד ובמושב לצים ישב, דהא עצת הצדיקים גמורים לכוף ליצרים ולהיק, דאיכ הי מתחיל בלשון מגונה שהולך

שיח שרפי קודש

ר) בגמ' פגילה. רמב"ם אומר מלא קופצא דידכו דחה העשרת אלפי ככרי כסף דידו, וידכו היינו הלימוד המעופר הי' דוחה:

תהלים

רא) אמרות ה' אמרות פארות כסף צרוף וכו' זולקק שבשתיש. והוא שכפסה נשרש הנקודה ואח"כ נצרך לצרף זולקק בשבט שבועות מהספירה שיהי' מכורר, והי' אומר, שצילי שפיריש שאיתא במדרש שדור הי' צליל מהצדיקים, פרשו המדרש שהעומר יש בכחו לברר אפי' אותם האנשים שאינם צדיקים והולכין בחשכות גדול, והי' אומר שפסח הוא פהזריעה עד הקצירה שכל הרפתקאות עוברים על התבואה כן בפסח נורע הנקודג האמיתית והישראלים, ונתגדל עד שבועות ולכן יש להזהיר בל להתבטל בזה הזמן ושיהי' כלי ימים מהז' שבועות חמימות. כי המה ימים יקרים, והי' מבקש מהעולם שיהי' מיינעים בעצמם על המצוה לדרוש ולחקור מהמצוה מהותה וענינה:

שבת חוה"מ

רב) הוא שבת גדול שכל שבת נתהוה מימי החול שבת זה הוא נתהוה מימי הירוש, והי' אומר וצועק שהיושר הוא שיאמרו אלכה ואשיבה אל אשי הראשון כי טוב לי אז מצתה ולא להיות ישנים, והי' אומר שהיו"ט מעורר ישנים ומקיץ נרדמים רק לפתית ליתן את עצמו לעורר:

פ' אמד

ג) אלה מועדי ה' ששת ימים וכו' וביום השביעי שבת שבתון מקרא

מחזרה ביושר, לכן נקרא יה"כ יומא רבה וכמו כן נקרא שבת הגדול:

קצא) בפסח הוא נפתח לפני כל אחד ואחד שיוכל לעייל ברשותא

קדישא ולהטיק עצמו מרשות אחרא, ואיתא במדרש זכור את בוראך בימי בהרותיך, שהוא על ימים טובים ונקראים ימי בהירותיך, והוא לאחר דתקנו לומר ביו"ט אשר בחר בנו, על שם שנאמר כי כך בחר ד' ואי"כ מן הסתם הם ימי בהירותיך ועל אותם ומנים נאמר זכור את בוראך ותוא שנאמר זכר עשה לנפלאותיו חנוך ורחום הי' שזה הוא חינוך מהקב"ה מה שנתנו יו"ט לישראל שבהם נפתח כל הנפלאות אשר יוכל להשריש בלבנו כמו שהי' בשעת הנסים והנפלאות:

קצח) בהגדה, הפי' מתשובה לבן חכם, ואף אתה אמור לו

כהלכות הפסח אין מפטירין אהלים אפיקומן, שביצים יש הכל כל האלקות, כמי"ש אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכו' לאלקים, ומיצי"מ יוכל להיות על לפולם, והוא כמו שאסור לאכול אחר אפיקומן כדי שישאר בו טעם המצה, כן החיוב ליתן בו יצי"מ ופסח בסופו שישאר ממנו על לפולם שלא יפסיק וישכח ממנו וזה הוא הלשון כהלכות שתאמר לו ותקבע בו יצי"מ שלא יפסוק, כהלכות הפסח כני"ל:

קצט) פסח, בסעודת אסתר. איתא במדרש שאסתר לא היתה

ישינה כלילה זו מחמת שהיתה סרווה להכין צרכי הסעודה, הי' שואל, וכי לא היתה לאסתר עבדים ושפחות, אשר היתה נצרכת להכין בעצמה הסעודה, אלא מפני שהסעודה היתה משלה, ולכן היתה מחויבת להזהיר מחמץ, ולעשות הלחם מצה, ולכן היתה עוסקת בעצמה, וזה הי' סם המות להמן, כי המן הרשע הוא בעצמו הוא השאר, ואסתר היתה מבטלת:

שיח שרפי קודש

(רו) ה' אומר, שהמועדים הםה מיישרים את הלב לאחר שנאמר מועדים לשמחה, ונאמר לשרי לב שמחה, וא"כ לא יוכל לכונו השמחה רק בישרי לב, וא"כ מוכרח שהמועדים מיישרים את הלב והמועדים בוודאי עושים פעולתם כמו שנאמר עדות ה' נאמנה, ומועדים נקראים עדות, ונאמנה, שנאמנים בשליחותם שמישרים ומחכימת פתי, והי' מסיים עיז המסוק, כי כאשר ירד הגשם והשלב וכו' ושמה לא ישיב כי אם הרוה והולידה והצמיחה ונותן ורע כו', כן יהי' דברי אשר יצא מפי וא"כ בוודאי המועדים עושים פעולתם רק שיהי' מכין עצמו לזה ויהי' רצונו ומבוקשו בכל נפשו להסיר ממנו מתוכו הרע ולבוא ליושר האמת:

(יז) שלשה רגלים נקראים רגלים אשר עליהם העולם עומד והמה כנגד קנאה, תאוה, כבוד, אשר כל העולם נטבעים בהם, וכל אחד מהרגלים הוא כנגד אחד להסיר, ובכל אחד יש כל הגי, וזה הוא אסרו חג בעבותים עבות הוא מגי' והחג נצרך לאסור בעצמו ובלבו, שא"כ במה לאסור, והי' מסיים השבוע השביעי את בניי כו' פקוד יפקוד וכי' והעליתם את עצמותי מזה אתכם (פ' בשלח) שבכל עת פקודה דהיינו בחגים שמתפללים פקדנו בו להעלות כל אחד אתו מעצמות יוסף דהיינו מה שנכלל שמורת הברית שהכל תלוי בו :

על אדר ופורים

(יח) איתא בש"ס הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנה.

אדיר במרום ד' והנה נכסיו נקרא המחשבות הטמונים בלב האדם, ואמרו חז"ל למה נקראו נכסים שנסכה לזה

ונגלה

פקרא קודש, מה ענין שבת אצל מועדות, ולמה נקרא בכאן שבת שבתון ששבת הוא קודש אשר מקודש ישראל כמו כלי שרת אשר תשמישו הוא מקדשתן ואח"ז הדין הוא כל אשר בא בחיוב יקדש וכל הנוגע בהם יקדש כן ישראל נעשים כלי שרת לשבת שיוכל לקרא אותם קודש כמו שנאמר אשר תקראו אותם ולכן מברכין מקדש השבת וישראל והומנים:

(יט) וְה' אומר, אתם אפי' שוגגים ואפי' מזידיים, שהאמת כמו שנקרא בשמים אמת, מי יוכל לשער ולבוא לזה, רק לפחות בהשמים רוצים מהאדם שיהי' אמת כמו שהוא נארץ, וזה הוא השליך אמת ארצה, וכמו שנאמר ממכון שבתו השיגה על כל יושבי ארץ, היינו במה שהמה יושבי ארץ, וזה הוא אתם אפי' שוגגים ואפי' מזידיים:

(כ) קריעת ים סוף מביא יראה ואמונה שכן כתיב ויראו העם את ה' ויאמינו, יתרו שמע קריעת ים סוף ובא, רחב שמעה את אשר הוביש, ושמעה כי ה' הוא אלקים, בשמים ובארץ, ומכש"כ ישראל עם קדושים יש להם לשמוע קריעת ים סוף, וקרי"ס מחויב כאו"א לבורר כל ימי חייו שקרי"ס הוא בכל יום שקרי"ס הוא שפברו במקום שאין דרך לעבור, זהו קרי"ס שמעביר כל המסכים המבדילים והמבטלים, שלא יהי' שום מכך מכליל להעבודה ועוני הנותן כים דרך, ונאמר השמה מעמקי ים דרך לעבור גאולים, והעיקר הוא יראה מקטן ועד גדול, ולא יוכל להיות שום ידיעה בלא יראה, כמיש יראת ה' ראשית דעת, היינו שהוא הראשונה לכל הידיעות והי' מסיים, ולמה לא נבויש מד' שהוא יודע מחשבות ומשיגה ומלא כל הארץ כבודו, הא זה הוא דינו דשויע שצריכים ללמוד אותו תמיד:

פרשיות והוא הכנה לפסח, כי באדר מתחילין התחדשות הניסים שיש בכל חודש ניסן ובתרגום נקי נס אדרא וחודש ניסן נקרא ע"ש התחדשות שיש ע"י הנסים, כמו שאר נס שסימן והיכר לדבר חדש, כן בניסן יש התחדשות הניסים ובאדר יש הרגשה בזה, ורק בלשון תרגום ובניסן נתגלה יותר בל"ה ויאמרו חז"ל משנכנס אדר טרבין בשמחה, היינו להיות אדם שמת במצות הש"י, והוא ע"י עניוה שמחוקמן האדם שהוא מטיפה טרוחה, ועי"ז חביב עליו המצות יותר מכל חללי עלמא, והחודש הזה נקרא על שמו, עשו לי קיסון ואדור בינכם ונרמז דל"ח ר"ש, להיות אדם דל ורש בעוהו כי על גאות אמרו חז"ל אין אני והוא יכולין לדור, וזה עיקר שידע האדם שאין לו כלום שהכל מהשי"ת כמ"ש עבודה שלב זו תפלה והוא מ"ע מן התורה, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות היינו שכל מה שהוא שפל וממעט עצמו אדרבה בו יותר אור, ויש חכמינו ז"ל בא' באדר משמישין על השקלים ועל הכלאים ר"ל שישקול האדם עצמו עד שיודע שהכל מהשי"ת, ועל הכלאים לבדוק א"ע היטב לבל יתערב בו פסולת ועי"ז יהי דירה ואדור בינכם :

רי) גם החודש הזה נגד מדת יוסף הצדיק ולכך יש בו ב' אדרים נגד מנשה ואפרים היינו לשמור הברית קודש במחשבות ועי"ז יתקיימו נכסיו שביוסף פי בו כתיב והנה קמה אלומתי וגם נצבה :

ריא) איתא בגמ' חייב אדם לבסומי בפור' עד דלא ידע כו'. ויש לפרש לבסומי כפשוטו להיות מבושים ביראת שמים כאשר ה' מרדכי, ועד דלא ידע הפי' כי המן הרשע רצה להרע לישראל במקום גבוה מאוד במקום עץ הדעת וכתבי יעשו עץ גבוה חמשים אמה הוא חמשים שערי בינה, שאין

ונגלה לזה, ולכאורה למה נקרא ע"ש הכיטוי ולא ע"ש הגילוי, אך שהעיקר הוא מה שנקבע במטמוני האדם ושם שייך ברכה כמו"ש באסמך כו'. וכעין זה שמעתי בעצמי מפי אדמו"ר זצ"ל פי על המדרש, אמר ר"ש ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון כ"ס, ותמוה הו"ל חסרון מטון, אך העיקר נכסים של האדם רק מה שהוא עמוק ומכוסה, וכל הקרבנות היו מכוסה בזה שהוא לגבוה לבעלים היו קרבן עולה ה' רק בגלוי כי ה' רק לגבוה ועי"ז שייך ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון הכיטוי ע"כ, ואדר הוא החודש אשר נהפך מינון לשמחה כי נתברר כי כל ההסתר והחושך שיש לישראל הוא רק להיות אח"כ אור ביותר הוקף ועוז וזה פי מקולות מים רבים אדיר במרום ה' כי הסט"א נקרא מים רבים שנוטיהן פעם בזה ופעם בזה, משאיכ צד הקדושה הוא במקום א', כי יראה נקי בית וכעין זו שמעתי מפיו הקדוש פי אשר קרן בדרך ר"ל שעשה אותך מקרה, כי אינו מצוה ועונש גם הוא רוצה דהיינו מקראה, אך דרך קבע בדביקות גמור לא יוכל לקשור אך יעקב הוא בדביקות גמור דהיינו קבע ועי"ז נקרא יעקב איש אהלים, היינו שהוא בקביעות, ועשוי הר"ע נקרא איש שדה דהיינו בהפקירות שלא בקביעות גמור, וזאת נקרא אשר קרן שהי"ל קליפה בישראל, וזאת תיקן מרע"ה במלחמה וכמאמר והי' כאשר ירים כו' וכמפורש במשנה ברי"ה, אך עיקר התיקון הוא הגלות כי העבודה בגלות הוא בהתקשרות ע"כ ואילו הקולות מים רבים כתיב משברי ים שכל מה שיש להם הוא רק שנחברר שאדיר במרום ה' ולכך נקרא משברי ים, והבן :

רס) החודש הזה יקר מאוד שתיקנו חז"ל לקרוא בו ארבע

שיח שרפי קודש

בני הפך בנשימה אחת האויל ובהרדי
נשקו גשמתי שגם צ"י קריאת המגילה
מוחקין אותו, שלא נמחקו לגמרי
וביהושע כתוב ויחלוש לכן בשאלו
השאידי אנג וגם דוד פעה הפשוט
זכר צמלק שלא ח"י יכולין לעקור
אותו לגמרי כי כל הגוים בברית
קודש הוא רק מצמלק שכי בו ויגב
בך וכו' ולכן בפודים יכולין לבוא
לשמירת הברית וצ"י שמירת הברית
יכולין לבוא לשמחה כמיש רבי גפע
נשיפה בפודים ומסקינן נשיפה של
שמחה שיהי אדם שמח בתורה ובמצות
ונשיפה זו הוא בפודים, וצ"י חפרון
אמונה בא צמלק כשש"כ ויחטו ברפידים
ברפיון ידים מאמנה שאפרו הישי ה'
בקרבנו ואם אמונה מצירה בישראל
אין לו אחיזה ולכן כתיב בשילה
ויחי ידיו אמונה וצ"י חיזוק אמונה
גבר נגדו:

ריג הרמב"ן ז"ל כתב הפעם שחוק
המצוה זו לפודים
ולמוקפים, שהמוקפים לא יראו כל כך
כהפודים ולא ח"י עושה יריש
רק אחר שראו שמן השמים ניתן
להם זאת נמצא רמז בתורה תקנו
משתה ושמחה, לכן הפודים קדמין
צ"ש, והר"ן ז"ל חסה שהרי גם בתוך
החומה ח"י האויב ומח תופלת בחומה
שהי מוקף יצ"ש, ונראה לקיים
דברי הרמב"ן ז"ל דהנה יש אנשים
פשוטים בישראל הגקראים פודים,
ויש אנשים אשר דברי תורה הם
אצלם כחומה שאין אופן בעולם
לעבור ח"ו כמיש אום אני חומה
ואלו גקראים מוקפין חומה, והנה
עיקר הנזירה להשמיר ולהרוג ח"י
מסעם שלא רצו להשתחות להמן הרשע
ולזאת מוקפין חומה ח"י בסוחים
שבודאי לא יעברו על מצות השיית
ונתקדשו לשיש שיתהרגו על קדושת
השם, לכן לא ח"י הנם חשוב

בעינינו

שיח צמלק להגיע שמת ולכן ח"י לו
מפלה באמת ממיא עיני ח"י לנו
דביקוח ונגיעה במקום זה, ומקום הוא
נקרא ולא ידע, וז"ש ברבה שהח"י
את ר"ו בפודים שהי' דמוק אז במקום
גבוה ויכול להחיות פתים, ובעצמי
שפתי ח"י על ולא ידע כי כתיב ולך
אנחנו פודים, ור"ל שאחר התשבחות
הפבור צמלק צמלה, מח"י מתים
כי אחר ולך לבדך אנחנו פודים ר"ל
אין בלי זאת אנחנו פודים לך, וכמו
כאן הפ"י שהשמחה ח"י כ"כ גדול
שלא ירגיש בזה מחמת שהי' לו טובה
גוה, וזה הפ"י צד ולא ידע וכו':

ריב) צינתא בגמי הטעם שזימנה
אסתר לזמן על הסודות
אולי ירגיש המקום ויעשה גם, והוא
חפוח ונראה דהנה כתיב בבית ה'
נהלך ברנש שהקלות מעידין על רצון
אשמים והנה בשמים יש כמה מקטריגים,
ולזאת זימנה אותו שעי"ו בודאי יבוא
כמה מקטריגים בקולו קולות באשר
אסתר מתקרבת להמן וממילא השיית
שהוא בוחן לבבות יודע מעשיו לשיש,
וממילא צ"י הקולות נעשה רוגש בשמים
לסובה ומעוררין רצון השיית על
בני ויעשה לו גם, כתיב ולוי ח"י שהי'
לנו כו' ודרשו חז"ל על המן הרשע
שאים ח"י ולא מלך, ופי' חיים בלעוני
הוא שרצה להרע לישראל בעיקר
החיות שלהם ולכן ח"י לו מפלה,
והעצה לזה שידע שהכל מהשיית גם
מה שיש להסטיא כח להרע לפעמים
הוא רק מהשיית לטובתינו, וז"ש ולוי
ח"י שהי' לנו שזה הוא עיקר הישועה
וכשנודע זה היטב לא נתן בו כח להרע
כלל, ועדיין בכל שנה ושנה צ"י
קריאת המגילה נתעורר הארות שהי'
אז זימי הפודים לא יעברו כו', ויום
נקרא פיש אור כמיש ויקרא לאור
יום, וזהו שאמרו חז"ל לקרות עשרת

שיח שרפי קודש

לה 80

בעיניהם כיב כי ה' להם שמתה עם קדושת השם, רק הפרוים אשר יראו לנפשותם אולי לא יוכלו לעמוד בנשיון ה' הישועה גדולה כיב בעיניהם ועשו שמתה ומשמתה, ואח"כ האיר השי"ת עיניהם ומצאו רמו בתורה והיינו באמת צריך שגם אנשים המשוטים יצמדו על מצב הראוי ואם לאו ח"ו אין התיקון כלל וז"ש אין ה' שלם וכסאו שלם עד שימתה, כי צריך להיות שכל הפרוים והמוקטין יהיו מתוקנים, ותקנו שמתה ושמתה גם למוקטין, וזה שתלוי המוקטין מימות יהושע בן נון שכתוב ונצר לא ימוש מתוך האוהל שהי מקבל עליו עול מלכות שמים כאוהל וחומה תמיד, כעין מוקף חומה כנ"ל :

ריד) עוד כתב לי הרה"ג הנ"ל בשם הה"ק הר"א זצלה"ה האבדי"ק פאריסורב הנ"ל, כמה דברים שיצאו משה"ק (א) כתיב (בפי וישב) כי יהודה ענין לאחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו ומסוינו את דמו, והתרגום פ"י מה אנו נתהני לנא ארי נקטול ית אחינא, והקשה ע"ז מה הי' טענתו של יהודה בשביל שלא יהי' לנו ממון ע"י, לכן לא נהרג אותו משמע באם יהי' לנו ממון ע"י הריגתו, הי' מסכים להרגו, אתמהה, והשיב ע"ז כך כי כל צדיק נברא לתקן איזה דבר, צדיק זה לתקן דבר זה וצדיק זה לתקן איזה דבר אחר, ובפרט השבטים בוודאי נבראו לתקן תקון גדול א"כ קשיא אמאי הי' רוצים השבטים להרוג את יוסף הלא ידעו שיוסף צריך לעשות התיקון אשר נברא בשבילו, רק השבטים הי' טוענין שהתיקון שצריך יוסף לעשות יכולים אנחנו לתקן, והנה ב"י בראשית בקין כתיב שהשי"ת אמר לו קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה, ופי' שם רשיי ז"ל דמו ודם וזרעו, ומה הי' הצעקה של דמי, רק הדם

צעק הלא עדיין לא עשיתי התיקון שנבראתי בשבילו, אמנם השבטים הי' טוענין שהם יכולים לעשות התיקון שהי' צריך יוסף לעשות, וע"ז טען יהודה מה בצע איזה ריווח יגיע להשי"ת כי נהרוג את אחינו, וכסינו את דמו שלא יהי' לו מקום לצעוק כנ"ל כי נעשה התיקון שהי' צריך יוסף לעשות אמנם השי"ת לא יהי' לו מזה ריווח של כלום, וע"ז טיים הה"ק הנ"ל שהה"ק הר"ר ברנב"ם זצלה"ה ז"ע אמר פ"א אילו אע"ה הי' רוצה להחליף עמי לא היחי רוצה, כי איזה ריווח יהי' מזה להשי"ת כי בין כך ובין כך לא יהי' רק אברהם אבינו אחר, וסיים הה"ק הנ"ל כי כך הי' טענת יהודה, והבן :

רטו) (ב) עוד אמר הה"ק הר"א מפאריסורב הנ"ל בשם הה"ק רבינו מקאצק ז"ע (בתהלים ז"ב) כתיב רגים מכאובים לרשע היינו הרשע בכל תהלוכותיו הוא הכל מכאובים לו, ועל הכל מתרעם שהכל אינו טוב אצלו, והבושת בד' חסד יסובבנו שכל מה שפסבב אותו הוא הכל חסד אצלו, וסיים הה"ק הנ"ל ז"ע בשם עצמו שמדת עצבות גרוע מאוד, ומדת העצבות הוא שהכל יחרון ופול ומשא אצלו, וכל המצות ותורה ותפלה אינו עושה ברצון ובוריות ובשמחה, רק הכל מתנהג בכבידות, וגם ימי חי' יחרון אצלו והי' מרובה לפטור א"ע ושיתקרב יום הסתלקותו ר"ל, וגם אינו מכין א"ע לשום מצוה לעשותה כתיקונה באופן היותר נאות האפשרי, רק מן המודען לפניו, לא מן הבעל שמתה מכין א"ע בהכנה דרבה למצוה בשמחה גדולה ומתחכם מאוד לעשותה באופן היותר טוב ונאות שבכוחו ומתו ומעציק מאוד בזה, ולכן קין הי' עצבון חסיד ולא הכין א"ע כלל הגם שהי' מוכרח להקריב קרבן

שיח שרפי קודש

לקח מן הבא לפטור איש מחיובו בדבר מה, אמנם הבל אחיו הלך תמיד בשמחה, ולכן הי' לו שמחה גדולה ממה שבא לידו מצוה להקריב קרבן ולכן ראה להכין איש מקודם בכל האפשרויות לעשותה כראוי, לכן לקח מן המבחר לזה, לכן אמר השי"ת לקין הלא אם תיטב היינו אם תעשה את המצוה בשמחה, כי תיטב לשון שמחה, שאת, יהי לך טוב, ואם לא תיטב היינו לעשות המצות בשמחה ובחשק ובוריונות, רק בעצבות ובעצלות, לפתח חטאת רובץ, היינו יהי נעשה לך פתח לחטוא בכל מיני חטאים, וסיים הה"ק הנ"ל בזה"ל הגם שעצבות אינו כתובה מפורש בתורה, יצן שהוא אינו חטא בעצם רק הוא פתח לכל מיני חטאים ודברים שאינם טובים, והבן. (א"ה, נאה דורש ונאה מקיים, והשמחה הי' נראה תמיד על פניו זי"ע, כידוע לכל מי שהי' מכיר אותו):

רש"י (ג) אמר הה"ק הנ"ל, מה שאמר מרע"ה (פ' שמות) ואמרו לי מה שמו היתכן שישאלו לו זאת, רק הכונה כי "שמו" גימט' רצון והיינו כי השי"ת הבטיח להם כל הטובות צ"י התורה היינו ארץ ישראל וכדומה וישאלו ישראל מי יודע מה שירצה השי"ת מהם מה שאין בכוחם כלל, ואמר בדרך משל כדרך השידוך ששואלין הצדדים זה את זה מה שיתחייב כל אחד, והשיב להם השי"ת א אשר א' היינו שיאמינו שבכל הצרות ודוחקים הוא עמם ומשגיח עליהם וכמו שנאמר (חבקוק ב') צדיק באמונתו יחיי' כי עיקר הכל הוא אמונה (עיין מכות דכ"ד) בהשי"ת ועיי' נעשה מהכל טוב כידוע, והבן:

ריח (ד) ערב אמר הה"ק הנ"ל בשם הגה"ק בעל חי' הרי"ם וצלה"ה שאמר בשם מורו רבינו הק' מקאצק זי"ע שאמר בזה"ל אין חייס

נישט וואס זיי ווילען פון מיר האַפּען, אַ גאַנצע וואָך טהיט יעדערער וואס ער וויל, און אַן עס קימט שבת קודש טהיט ער זיך אָהן די שוואַרצע קאַפּיטע אין די שוואַרצע גאַרמעל אין דאָס שוואַרצע שטריימעל אין איו שוין אַ מחזותן מיט דעם לכה דודי, איך זאָג כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, ועי' אמר אדמו"ר הגה"ק בעל חי' הרי"מ זי"ע אין זאָג, אש לפניו חלך ותלטה סביב ציוו (תהלים צ"ז) אז מען גייט דערפריער מיט אַ התלהבות אין מען פארברענט אלע גימיינקייטען איו דער נאָך האירו ברקיו תבל שאַהנט דער שבת אין עם אריין אין ווידער אז מען גייט טאַקע צו מיט בושה מען שצמט זיך מען זאָגט וואָס פאַר אַ מחזותן בין איך מיט דעם שבת, נעמט דער שבת איהם צי מיט די בושה, ועי' סיים הה"ק מפא"רסוב הנ"ל, בזה"ל אז עס קימט שבת אין אז יוד ביי"רעכענט זיך פון אַ גאַנצע וואָך אין ער זעהט אז עס איו נישט אַזוי ווי עס בעדאָרף צו זיין, סונדעסט-וועגען זאָל ער נישט ווערען אָבגיפּאָלען נאָר ער זאָל זאָגען מה דהוה הוה, נאָר פון אַ צינד אָהן וועל איך מיך נעמען צו עבדות השי"ת, כנאמר בזמירות לש"ק, שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל! אַזוי חיי ביי מתן תורה שהי' ישראל מקודם במצרים במדריגה נמוכה, אעפ"כ אמרו גיכ מה דהוה הוה, אכן מעכשיו נקבל עלינו עול מלכות שמים, כן כשמניע יום השבת צריך כל אחד לומר כניל ולקבל עליו על להבא, והבן:

ריח (ה) ערב אמר הה"ק הנ"ל מפא"רסוב וצלה"ה השי"ת שאל לקין אי הבל אחיך והשיב לא ידעתי השומר אחי אנכי, והקושי ידוע, האם לא ידע חיו הקכיה אי הבל

לספר משנותיו של רבו הטובהק הנהיך אדומ"ר מהרי"מ זצ"ל מגור בעל החי' הרי"מ כי בהיותו לומד בימי בחירתו אצל רב הנז', ראה כי יהי לו יותר תועלת בלימודו כשילמוד בפני עצמו באיזה ביהמ"ד בהתמדה כי אף שהי' סחב הרבה דרך של לימודו של רבו הקדוש, אך הי' שם לפעמים ביטול ישיבה מפני שכל גדולי הדור היו משכימים לפתחו, ועוב את רבו, ורבו ברוב ענותו שלח אחריו ושאלו אם זה היא מפני שאינו נראה לו דרך לימודו, ואמר לו הסעם ונהנה אדומ"ר זצ"ל מזה, ואמר עליו כי יתקיים תלמידו בידו למה נוכל לדעת תום דרכו והילוכו בקודש של אאמ"ר זצ"ל גם בימי בחירתו כי גדול כבוד נהכבד אז מי שזכה להמנות בין האדומ"ר זצלה"ה מגור וכל זה הי' כאפס בעיניו נגד התמדה בחוה"ק שהיתה כל שפשוט נפשו עד יומו האחרון :

רכ ערך שכעתי כמה פעמים מפי אאמ"ר זצ"ל ופי"א סיפר זאת לידידו החסיד המפורסם מוהר"ר יעקב דוד וואסערפיש נ"י אבד"ק שמיילערויזנע כי פי"א בחג השבועות הי' בגור אצל סרן הגאון הקדוש מהרי"מ זצ"ל בעל החי' הרי"מ ובעת הסעודה מלא האדמ"ר זצ"ל בעצמו כוס יין ציוה לקרא לאאמ"ר זצ"ל והוא לא הי' שם וחפשוהו איזה פעמים ולא מצאוהו וכשבא אאמ"ר זצ"ל לביהמ"ד הי' אחרי ברכת המזון וסיפרו לו כי לקח האדמ"ר זצ"ל את הכוס יין לחדרו ורצה ללכת אל חדר האדמ"ר זצ"ל אך לא הריב עז בנפשו לפתוח את הדלת ונכנס בחשאי דרך החלון ועמד שמה במקומו אצל החלון והאדמ"ר זצ"ל הלך או בחדרו אחת הנה ואחת הנה, ופניו שלא כנגד החלון ולא ראה ולא הרגיש כי נמצא

הבל, הגם שרשיי ז"ל מתוך זה נכנס עמו בדברים, הלא ד"ח כפטיש וכו' ורשיי ז"ל פי' שהי' גונב דעת הצלינה והיתכן שקין לא ידע שא"א לנגוב דעת המקום, ואמר ע"ז, כל אדם לא נברא אלא לגלות את אלקותו ית' בעוה"ז, וסיפר מעשה שהה"ק הר"ר יעקב מראדזימין זצלה"ה הי' פעם אחת אצל אדמ"ר רבינו הק"מ מאצק ז"ע ושאל אותו הה"ק מאצק וצלה"ה בזה"ל, יעקב אויף וואס איז אמענטש באשאפן גיווארין אויף דער וועלט, והשיב לו אדם נכרא בעולם לחקן את הנשמה שלו ע"ז אמר לו רבינו מאצק ז"ע בקול רם, יעקב וכי כך למדנו אצל רבינו בפרשיסחא וצלה"ה, אך אדם נכרא בעולם צוא הייבין דעם הימעל, וע"ז סיים הה"ק מפארטוב ז"ע, דשניהם אמת, כמו שנאמר בזמירות של שיק, נשמת כל חי, ואח"כ, וגם נעריצ'ך, ועוד סיים בזה"ל בין כך ובין כך הגנו רואים שעיקר הבריאה לבני אדם הוא רק לגלות אלקותו ית' בעוה"ז, ובמכילתא איתא שעשרת הדברות הי' חמשה כנגד חמשה אי"כ ממילא, לא תרצה כנגד, אנכי וזה מרמו שמי שהורג את אדם ר"ל הוא ממעט בזה הדיבור של אנכי ח"ו, וזה אמר השי"ת לקין אי הבל אחיך היינו היכן העבדות של אחיך הבל, כי ע"ז שהרגת את הבל, גרמת למעט הדיבור של, אנכי ח"ו, וע"ז השיב קין לא ידעתי השומר אחי אנכי, היינו מזה לא ידעתי שאחי הוא השומר של אנכי הי', ובזה שהרגתי אותו נתמעט הדיבור של, אנכי מזה לא ידעתי, והכו. ע"כ מהה"ק מפארטוב וצלה"ה :

י"ט) בשערי תורה (שנת תרע"א ח' ברית ב' ד') בזכר צדיק וז"ל אאמ"ר זצ"ל הוא הרב הגאון וכו' מוהר"ר יצחק פייגענבוים ז"ל הי' דרכו

שיח שרפי קודש

הלכה בפני רבו, ועוד סיפר לי לפלא כי פ"א ה"י בטשעכינאון אצל האדמו"ר הגאון הקדוש מהר"ר אברהם זצלה"ה לבקש רחמים על חולה אחד מפקורביו ולא ה"י יודע ומכיר אותו ובהפרדו מאתו בירך אותו כנ"ל:

רכב) עורך שם, (כחבורות ה'ו') אאמ"ר זצ"ל הכ"מ, ה"י דרכו לשבח מאוד את הלימוד כשהוא בקדושה וה"י משובח את רבו האדמו"ר הגאון הקדוש מהר"מ זצלה"ה מגור בעל ח"י הרי"מ מגודל היראה והקדושה אשר חופפה עליו בעת לימודו:

רכג) עורך שם שמעתי מאאמ"ר זצ"ל הכ"מ שציקר יגיעתו בתורה הוא להבין היטב דברי הגמרא ועיי"כ ה"י מוכרח לפעמים לפרש פירוש חדש בגמ' שלא שמעוהו הראשונים אף שמצטער מזה הרבה, ואמר לי שדרך זה קיבל מרבו הגאון הקדוש מהר"מ זצ"ל מגור ופ"א אמר לי לצורך איזה ענין כי לא אוכל לדעת את גודל יגיעתו כשמתחדש דבר בתורה, ע"כ בשצרי תורה שם בוכר צדיק בשבחי הרב הגאון החסיד וכו' מו"ה יצחק פייגענבוים זצלה"ה ראב"ד ווארשא:

פי מולתו בחדרו, ובהחזרת פניו לצד והלחן ראה אאמ"ר זצ"ל עליו מראה נהדרה מאד שה"י ראשו של אדמו"ר זצ"ל מסובב בכל הגוונים שנמצא במראה הקשת וברוב הנוא שראתו אדמו"ר זצ"ל פר המראה וה"י כלא ה"י ונתן לו את הכוס יין וכשה אשר סיפר אאמ"ר זצ"ל זאת ניכר עליו ההלכותו מגודל ערכו של רבו זצ"ל, וידידי הרבני המוסלג החסיד מהור"ר קלוגימוס הלמן קאנטינובלור ג"י פפה קהלתינו אחד מתלמידי אאמ"ר זצ"ל סיפר לי שגם הוא ה"י שמה באותו השבועות ושטע מפי האדמו"ר זצ"ל שאמר על אאמ"ר זצ"ל גדולות מאד, וכשספר זאת לאאמ"ר זצ"ל הביט במכוון על פניו וראה כי לא נתפעל מזה מאומה:

רכא) עורך שם שמעתי מאאמ"ר זצ"ל הכ"מ, שתמיד כשה"י נפרד מרבו הגאון הקדוש מהר"מ זצ"ל מגור ה"י מברכהו (בשכל ישר) והצלחה בתורה, ופ"א בימי חורפו בהיותו אצל האדמו"ר זצ"ל הניו אירע איזה שאלה בברכת הנהגין ואמר האדמו"ר זצ"ל לשאל את אאמ"ר זצ"ל שיש לו שכל ישר. ונחבא אאמ"ר זצ"ל לבל יורה

בשם הח"ק הררה"ג מאלכסנדר ז"ע

האבען זי"א זיך גישטארקט במאוד מאוד, במאוד מאוד ה"י שפל רוח, והבן: רכו) בשם הגה"ק אדמו"ר הררה"ג זצ"ל מאלכסנדר אמר שמי"ט ימי הספירה בגימ', לב טובי ע"כ מ"ג בעומר נכנסין להטוב ואין טוב אלא תורה והוא ההכנה הגמורה לתורה, ע"כ ואף שכבר נדפס בששיק (ח"א אות תקצב) אך מפני שמי"ט הני"ל בשינוי לשון הדסתי שנית:

שמעתי

פ' שמות

רכז) כאשר יענו אותו, כן ירבה וכו' אמר כאשר יענו אותו, הגוף כן ירבה וכן יפרוץ, הנשמה, והבן:

רכח) פרוץ וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד אמר בלה"ט בשם הח"ק הר"ר משה לייב מסאטוב ז"ע שבני ישראל הרגישו גדלות, ויעצמו

שיח שרפי קודש

ל' 73

הלך בחצות לילה לחמקה בפרשיסחא ושמע קול כדבר מתנועע במים, וצעק ההי"ק בקול גדול, איש חי קודם, ולא נשמע עוד, וירד וטבל, וצלה מהמקה וראה שמלבושיו מושלמים ומפורזים בכמה מקומות, מה שהיו מקודם מונחים במקום אחד, וסיפר דבר זה לההי"ק להריר בונם זי"ע, ואמר לו שהי' לו נס שפגע באיש טוב שבעת הזאת הי' אז ההי"ק הר' פרץ הכהן זי"ע, והוא הי' איש טוב ולא קפד כל כך ואילו הי' פגע באיזה צדיק קפדן הי' יוכל לזיז חס ושלום:

רל) אברך אחד מחסידי קאצק שהי' מתנהג בחסידות ועוסק בתורה כמה שנים שאכל מזונות על שלחן חותנו ואחר כך כשהי' מטופל בבנים ועסק במסחר ולא הי' לו פנאי לעסוק בתורה ובחסידות, מחמת צררת המסחר והבנים להספיק כל צרכו, ונסע לקאצק והתנצל מאוד לפני ההי"ק זי"ע, כי טרד מאוד בהבלי עולם הזה, ולא יוכל לעסוק בתורה ובחסידות, והשיבו כי ה' חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות כר, לכאורה קשה בהם שרוצה להם יתברך לזכות את ישראל אם נתן לנו מעט תורה ומצות אפשר שהיינו יכולים לקיימם, וכשיגדיל תורה ויאדיר קשה לקיים בעת טרדות ומסחר וכדומה שכולי עלמא טרודין המה, ובעל הבית טרוד תמיד בעסקיו, אך השם יתברך המשיך החזרה ומצות לכל המקומות והגדיל תורה ומצות לכל הדברים היינו בעת אדם בונה בית יש לו מצות מסקה ומזווה, וסוכה, ובעת שזורע וחורש בשדה ובכרם יש לו כמה מצות כלאי ורעים וכלאי הכרם וכלאי בהמה ולקט, שכחה, ופאה, ותרומות ומעשרות, וערלה, ושביעית וכדומה, כמו כן יש לך תורה ומצות בעסקך ובחנותך היינו מרות ומשקלות

ליתור

רכז) שמעתי שסיפר ההי"ק הר"מ מאמשינוב וצלהי"ה שאביו הרב הקדוש הר"ר יעקב דוד מאמשינוב זי"ע בעת היותו בקאצק אחר פטירת אביו הק' הר"י מווארקי זי"ע התנצל לפני הרב הקדוש הר"מ"מ בקאצק זי"ע, שעוד לא ראה את אביו הק' אחי פטירתו, והשיבו, שתראה אותו, ובעוד שהי' בקאצק ראה את אביו הק', ונכנס לקודש פנימה, ואמר לההי"ק הר"מ"מ שראה את אביו הק', ושאלו, באיזה מעמד ראה אותו, והשיבו, שראה אותו עומד על הנהר ונסמך על מקלו כאלו מביט בתוך הנהר, ואמר לו ההי"ק הר"מ"מ זי"ע, ידעת מה הנהר הזה, הנהר הזה הוא סדמנות בכיות ישראל, וכשהיינו אצל רבינו הק' הר"ר בונם זי"ע מפרשיסחא אמר שמעמיד תלמיד אחד כנגד מתנודיו ושונאיו, שהי' כבעל גועס אליהן זי"ע, ובתחילה חשבתי שכוונת רבינו הק' זי"ע עלי, אבל אחר כך נתודע לי שכוונתו הי' על אביך (הוא ההי"ק הר"י מווארקי זי"ע):

רכח) שמעתי שבראש השנה האחרון של אדומ"ר הרחב"ה הכהן זי"ע מאלכסנדר לא הי' מקבלים החסידים פרידת שלום מידו הקדושה רק צוה לכל החסידים שהי' עומדים בהחצר, וההי"ק זי"ע הי' פותח חלונו ובירך אותם בברכת כהנים, וחסיד אחד נסע לדרכו עם בנו הבחור ונחלה בנו על הדרך, ונסע בחזרה להי"ק להזכירו לרפואה שלימה והשיבו למה בנו לא קבל פרידת שלום ושאל החסיד הא גם כולם לא קבלו פרידת שלום, והשיב ההי"ק זי"ע כולם הי' בהחצר בעת ברכת כהנים, והבחור לא הי' בעת הברכה, והבן גודל קדושתם: רכט) גם שמעתי בעת שהי' ההי"ק מאלכסנדר זי"ע נסע לאדומ"ר הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע וסיא

שיח שרפי קודש

תורה ומקודם יציאת בשמתו אמר להאנשים שעמדו אצלו שיש לי חרטה על כל מה שעשה והוא עושה תשובה ואמר, שמע ישראל ומה, לאחר פטירתו באו מקורבים של האיש הנ"ל אל אא"ז הח' הרי"ם זצוק"ל וסיפרו לו שהנפטר עשה תשובה, ואמר בזה"ל ווי פאלט מען אויס ער איז געוועזן אזא כופר אז ער האט געוואלט ווייזן אז אלע מאמרי חז"ל זענען נישט ריכטיג דען דיא גמרא זאגט רשעים אמילו בפתיח של גיהנם אינם חוזרים בתשובה האט ער געוואלט ווייזן פארקערט אז זיי טוען עשה תשובה ולא רצה לקבל שהוא עשה תשובה בלב גמור וד"ל :

ר"ד) פעם אחת שאל איש אחד להרב הצדיק מאלכסנדר זצוק"ל מדוע החסידים מאחרים זמן תפלה והשיב שהמנהג הוא מלומדים לאנשי צבא שבזמן זה יעשה כך ובזמן זה יעשה כך אבל בזמן שבאו באמת המלחמה אין חושבין כלל עם הגימנס שלמדו רק עושים כמו שהם מבינים לטובת המלחמה לנצח וכמו כן האנשים הפשוטים שאין להם מלחמה עושים כמו השיע שהכל יהי' בוזמן אבל החסידים שעושים מלחמה לוחמים בזמן שהוא טוב למלחמה :

ר"ה) בעת שהי' אדמו"ר הרה"ק מאלכסנדר זצוק"ל י"ד בן עשר שנים בא איש אחד ללוטורמירסק עיר מושבו של הרה"ק מאלכסנדר ושאל את הרב דשם שרוצה י"ד טוב עבור כתו והציג הרב את הרה"ק מאלכסנדר ונסעו על התנאים לפרשיסחא והי' היהודי הקדוש יושב מצד אחד והרבי ר' בונם מצד השני ושאל לו קענטס עמים לערנען והשיב להם עטף ווירד מיר דען גלויבין ונחנו לו מס' ובחנו אותו ואחר כך נעשה התנאים ולקח היהודי הקדוש לעקעך

לזהר מגור' ואונאה, ואיטור הסתכלות בנשים, והן שלך צדק ולא שלך צדק, וזה פי' יגדיל תורה ויאדיר היינו שהגדיל והמשיך התורה והמצות לכל הדברים כדי לזכות את ישראל שיוכלו לקיימם בכל אופן שהיי' בכל ימי חייהם הן במנוחתם והן בסרדותם, והבן:

ר"א) פעם אחת הלך אא"ז מורי"ם מגור' זצוק"ל עם הרב ר' דוב בעריש מייזליש ז"ל אל גביר אחד מווארשא לפעול אצלו איזה דבר והאיש הנ"ל הי' כופר רחמנא ליצלן ואוכל טריפות והמה באו אצלו בעת אכל ארוחת צהרים וברך לו אא"ז מורי"ם מגור' זצוק"ל בל"א עסט מיט אגוטען אפעטיט, והשיב לו הגביר הנ"ל אם הי' רבי יודע שאני אוכל כעת מאכלות אסורות כודאי לא הי' מברך אותי מיט אגוטען אפעטיט, והשיב לו אא"ז ביחוד (ספעציעל) ברכתי אותך בברכה זה כדי שתהי' אוכל להיאבון ולא להכעיס שבאם הי' אוכל בלא חשק הי' להכעיס, ואמר אחר כך להרב ר' בעריש מייזליש ז"ל שבשעת הברכה לא הי' יודע שהוא אוכל רחמנא ליצלן טריפות אבל כאשר שאל אותו שאלה זה נפל בדעתו תשובה זה ושמן בתשובה זה שנפל בדעתו :

ר"ב) פעם אחת שאל אחד מסתגנדיו מדוע החסידים מאחרים זמן התפלה שהוא נגד השיע, והשיב אא"ז הרי"ם מגור' זצוק"ל שעל כל דבר ודבר יש בחינה וגם על מצות ועבירות יש גם כן כחינות דהא קיימא לן מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה והחסידים אף על פי שמאחרים זמן תפלה אין עושים חלילה אחר כך עבירה רק להיפוך לומדים ועושים רצון ית"ש בודאי אין זה עבירה חלילה :

ר"ג) בווארשא הי' איש אחד שכפר רחמנא ליצלן בכל

שיח שרפי חודש

לח 75

רלט) בעת שבא אמו של איזו החי' הרי"ם זצוק"ל אל המגיד מקאזניץ זצוק"ל בעת שהי' מעוברת עם איזו העמיד המגיד מקאזניץ זצוק"ל את עצמו בפניה ואמר לה בלא דיא טראנס אסי'ת אין בויך :

ביה ג' בהעלותך תרי"א לפ"ק

לנכדי הצנועה מהוללה מרת רייציל'ת תחי' ולחתן בני הרבני המופלג מריה אהרן פנחס נ"י

רמ) הנני להודיעכם משלמינו ב"ה, אתמה עם איזו ניכט דא קיין שום בריף מכס אויב די ביסט געזונד אויב דיא האסט שוין געגעבן דאס קינד שיחי' צו איין אָם, בקשתי צו שרייבען ע"י מוקדם משלומכם הטוב ויהי ית' יתן לכם כל טוב :

הק' יצחק מאיר בהרב מורי' ז"ל א"ש לנכדי שיחי' לאייט, ז' ובני שיחי' ובתי ובניהם ובנותיהם שיחי' דושה, בתן רחלי תחי' דושה : או"ש לחותנך מחי' נ"י.

רמא) סיפר לי הרה"ג שיב' מוהר ר' צבי יחזקאל שליט"א הרב מפלונסק בעת שהי' בצאכאזינעק, שבוארשא הי' דר חסיד אחר אביו של ר' מאיר'ל לאנדשטיין והי' לו בתולה צעירה ושמה אסתר'ל מסע אחת הקיצה משנתה באמצע הלילה בככי' רבה ובשאלת אביו סיבת הדבר אמרה שראתה בשנתה שאשת אא"ז ר' אברהם מרדכי זצ"ל תמות וישא אותה לאשה ואשת אא"ז ראי'ם זצ"ל היתה עקרת הבית שבעלה ישב על התורה ועל העבודה והוא יסב"ה תמיד בחנות וגער בה אביה שלא יהי' לה ענמת נפש מזה החלום אבל בלילה שניה הקיצה עוד הפעם בככי' באמצע משנתה ואמרה כנ"ל וגער בה עוד

אביה

לעקצן עם י"ש והלך עם החתן להרבנית, ואמר לה בזה"ל דא האסטו לעקצן פון אונזער חתן ושאלה מה הוא אונזער ולא השיב לה ואחר כך בזיוגשני שהי' חתן היהודי הק' זצוק"ל :

וסיפר לי זקן אחד משה ר' זעליג דאנציגער נ"י שבעצמו שמע מרה"ק זצ"ל שסיפר פעם אחת את הכעשה הלז ואמר בזה"ל שתומ"י ששמע מהרה"ק היהודי אונזער חתן האט מיר געגעבן אקלאם אין הערץ והבנתי תומ"י שזה מרומו להזיוג שני שלי וד"ל :

רלו) סיפר לי ה"ר זעליג דאנציגער הנ"ל ששמע בעצמו ממה"ק של הרה"ק מאלכסנדר זצוק"ל בשם דודו הרב מדאברין ר' שמואל בן ר' הענין שאי' מקובל גדול שעל פסוק למדו היטב פני רש"י ז"ל למדו להיטיב ופי' זה צועק המסורר חדל להשכיל להיטיב שהם חדלו מהל' מלהיטיב רק רוצים ללמוד היטיב זייא ווילען נור לערנען גוט אבער ניכט לערנין צו זיין גוט ודפח"ח :

רלח) אא"ז הרה"ק בעל ח' הרי"ם זצוק"ל הקשה מדוע בשום מצוה לא תקנו חז"ל מהדרין מן מהדרין רק במצות נר חנוכה, והי' שבאמת לא הי' ישראל סומכין על הנס רק הי' חולקין את הפך שמן לשמונה י"ם ועשו פתילות דקות שיספיק לשמונה ימים אף על פי שלא יהי' בהדור כל כך דהא כל יום לא יהי' רק שמן מעט ופתילות דקות ועשה הקב"ה נס שבכל יום דלק בהידור כמו שמן מרובה ופתילות עבה ומפני זה חיקנו מהדרין מן מהדרין שכל הנס הי' ההידור ובה מתורץ קושי' המפורשים שבלילה ראשונה לא הי' נס כלל, שגם כן הי' נס בלילה ראשונה במה שדלק בהידור וד"ל :

שיח שרפי חורש

למטה

ואמר לך וכשבא לברכת א"י קיים את הילד ויקרא שמו בישראל ולא הי' אביו יודע איזה שם יקרא לתינוק ושאל אותו עוד הפעם ואמר לו בולתיק איך האב געהאט א שוועהר וזעהר איין ארענטליכען יוד האט ער געהייסען משה חלבן מעגסטו נאך איהם געבין דעם נאמען נתן לו אביו שם משה, ואחר כך בשעת ס"מ נעשה רעש גדול שאביו של ר' יעקב פיוחיל בעל ברית הרה"צ מוהר"ר נחום ישראל זצ"ל שהי' נוהג ברבנות גדולה בעיר ליפנא הי' גם כן שמו משה רק קראוהו לו בשם נחום ישראל לבד אבל באמת הי' שמו משה נחום ישראל וזעזע הי' גם כן על הברית והי' לבעל הברית עגמת נפש גדול ואמר לו זקנו המהרי"ם ז"ל, ידעתי בני ידעתי רק בכונה עכבתי אותך עד רגע אחרונה שלא יהי' לך שעה לשוב הדעת אונד איך זאג ויר עס ווירד מיט השי"ת חילף גאר נישט שאדין:

אביה אבל זה הי' כמה פעמים ואביה לא סיפר מזה כלל לשום בן אדם רק כששאלתה אשת אאיז מוה"ר רא"מ זצוק"ל ומתה מאותה חולה הלך הוא אל אאיז החידושי הרי"ם זצוק"ל שהי' עוד דר בתארשא וסיפר לו מהחלומות של בתו והשיב לו שיש בזה ממש וכך הוה שאאיז רא"מ זצוק"ל גשא את הבתולה מי אסתר הנ"ל והי' לה ממנו דודי אדמור"ר זצוק"ל בעל שפת אמת ואמי זקנתי אשת חיל"מ רייצא ע"ה והרבנית הינדא לאה אשח אדמור"ר מפילץ ע"ה ואשת ר' איצקא שמה דבורה מלכה בוימגאלד ע"ה. והי' הדבר לפלא:

רמב" (רמב" מקום קבורתו של אאיז מוה"ר רא"מ זצוק"ל הוא בווארשא בשכונת החמדת שלמה' והי' מקום צר במקום שרצה א"ז החי' הרי"ם מקום עבור בנו הרה"צ ואמר בזה"ל וי"א זענען זיך געזעצטן גוטע פריינד ביים לעבן חלעען זיי מאכען פאר איהם איין ארט לאחר שטירתו וכך הוה שהמקום גתרוח אבל המצבה עומד בחוץ ולא בשורה ונוסח מצבתו אשר כתב אאיז בעצמו פי"ג בני יחידי מחמד נפשי אשר בעונותי ניקח ממנו צדיק וזא, ה' נתן והי' לקח יהי שמו מבורך פעתה ועד עולם מוה"ר ר' אברהם מרדכי בן ר' יצחק מאיר ולא יותר:

רמב" ר' יעקב פיוחיל ע"ה וואר"י שאוויאק שהי' חתן של הרה"ח מוה"ר ר' בנימין אליעזר ז"ל שהי' חתן של אאיז החי' הרי"ם זצוק"ל ילדה לו אשתו בן זכר והלך אל זקנו הוא אאיז החי' הרי"ם לצות לו מזי"ט ושאל אותו איזה שם יקרא לתינוק והשיב לו בודאי אהי' על הברית ואומר לך וביום הברית שאל הר' יעקב פיוחיל לו עוד הפעם איזה שם יקרא לתינוק והשיב לו בודאי אהי' סנדק

רמב" פעם אחת כיבד איתו אברך אחד מווארשא בסנדקאות וכשבא ביום הברית מילה לא רצה חוהנו של האברך שהי' מתנגד רק שהוא רוצה להיות סנדק ולא נתן בשום אופן להתרצות שהחי' הרי"ם יהי' סנדק והאברך הנ"ל הי' לו עגמת נפש והלך אל החי' הרי"ם לספר לו צרת נפשו והשיבו לו אאיז אל תצער כלל וכלל שבודאי יהי' אליה הנביא בעצמו סנדק שבאמת אליהו בא אל כל ברית מילה והוא רוצה לקחת את בסנדקאות רק כשאליהו רואה תלמיד חכם וידא שמיס הא"ט שוין דאס קינד פרעט ער איהם אב די מצוה אבל לא כן בנידון ריזן כשיהי' חותנך סנדק בודאי לא יעזוב אליהו חנביא דל נאר ער ווירד האבין סנדקאות וזי"ח דעתו של האברך:

שיח שרפי מודש

לט"ז

עליו השלום במסוק לא יהי' בך אל זר הלא לית היא מפורשת בחורה בעשרת הדברות לא יהי' לך אלהים אחרים רק הפסם הוא לא יהי' בך אל זר ג-ס זאל ניכט זיין ביי דיר פרעמד וד"ל:

רמז) בעת שהתחיל הרה"ק מאלכסנדר לנהוג, בשבת ראשונה הי' שם החסיד המפורסם ר' משה ראדי' שיצער והי' לו חולה בתוך ביתו אבל לא הזכיר אותו לרה"ק מאלכסנדר שעדיין הי' ספק בלבו אם הרה"ק יהי' רבו שלו אם לאו רק אחר הבדלה דהפו אותו אברכים אל קודש פנימה שהוא ר"מ הנזכר לציל הי' גם כן עוד צעיר לימים והזכיר את החולה ואמר אז הרה"ק רבון עולמים אחר ויחן לך ואמר לו הרה"ק מאלכסנדר זצ"ל שרבון כל העולמים שאומרים אחר שלום עליכם בליל שבת קודש היא רבון עולמים שאומרים במוצאי שבת קודש רק מהמלכים של שבת קודש נעשה במוצאי שבת קודש שפרים וחמשת י אותו בכל שפרים ולא מצאתי אותו, מאהר אהיים ווירסט נאך טרעפען צו די לוי' וכך הוה ובאותו זמן אמר לו בדרך הלצה כביר מלך לוי'ויטש: כביר מלך לובש:

רמז) עוד שמעתי מר' משה עליו השלום הנ"ל שאחר מיתת החולה הי' עוד הפעם באלכסנדר אצל הרה"ק זצ"ל והתנצל את עצמו לפני הרה"ק זצ"ל שיש לו עגמת נפש שרבי הל"ל מראדשיץ זצ"ל אמר שהוא ענש אותו עם זה עבור שהוא ממתנגדיו והשיב לו אל תאמין שר' הל"ל אומר כן שאין אדם משים עצמו כר:

רמז) פעם אחת בא לפני הרב הקדוש מאלכסנדר איש אחד שני שמעני' והתנצל את עצמו שחושדין אותו בדברים מגונים ושאל אותו הרה"ק

ומה

רמז) הרה"ק מקאצק העיד על ר' משה חלפן ז"ל שהי' חותנו שלהעמיד חולדות נכונות, וסיפר לי אבי שלי"א שר' משה חלפן ז"ל הי' גבחרתו בעלפער ולמד עם בתולות, פעם אחת הציץ בעל הבית אחד להבחור ר' משה הנ"ל שישא את בתו למזל לאשה והשיב לו בזה"ל איך וויל זיא פרוהער זעהן אף על פי שלמד עשה וראה אותה תמיד על כל זה לקיים מאמר חכמינו ז"ל אמר כן ובאיוה ימים כששאל בעל הבית תשובה השיב אותו אני רוצה לראות אותה עוד הפעם ואחר כך נעשה השידוך והיא היתה קטנה מאד פמש ננס הנקרא קארלאק" וגם היתה לה, הויקצרי' והרה"ק מקאצק אמר שיבת שזכה לזכות כל כך מבנותיו שהשיג עבורם שידוכים גדולים וגם זכה לעשירות גדול'. שמעם אחת היתה בווארשא געוויסער גדול והיא היתה קטנה מאד ולא יכלה לילך להחנות ונשא אותה על כתפה ולא בייש עצמו שהיא היתה עקומה והיא אף על פי שהיתה קטנה מאד וישבה על סוסל גבוה מאד מחמת נמוכה עכ"ז גהרו אליה קונים הרבה יהודים ואינם יהודים ולא רצו לקנות רק אצל גארבאטא" הנקרא בלשון פולני, הויקצרי':

רמז) הרה"ק מקאצק שאל את גיטו אחי' החי' הרי"ם זצ"ל

שאלה על קידושין שלו, שבודאי היא קבלה את הקידושין על מנת שהוא רבי ובאמת אינו רבי והשיב לו אחי' החי' הרי"ם זצ"ל שבאמת אין לה נפקא מינה גדולה אם בעלה הוא רבי אם לא רק שיש לה הנאה מה שעולם אומרים ומחזיקים את בעלה לרבי אונד די וועלט ווירד אייך תמיד האלטן און רופן הרבי מקאצק:

רמז) הרה"ק מקאצק זצ"ל הקשה מה חידש לנו דוד המלך

שיח שרפי קודש

מ' פייגא עליה השלום נחמה ממנו ואמר לה בזה"ל אונזער צרה חירד זיין א נחמה פאר א צווייטען יוד האט חירד חלילה האבען אזא סיבה מיט קינדער זא ווי מיר אונד ווירד זיין א מתרעם אויף דעם רבונגו של עולם ווירד ער זיך מיט דעם מנחם זיין, יצחק מאיר האט געהאט 13 זאהן אונד קדושים אונד בייא איינעם גיכט געבליבען:

רנד) פעם אחת בא לגור אל אאיז החי' הרי"ם זוקי"ל מחותן לשאול את פה קדושתו עצמו כאשר דברו נכבדות עבור בנו והוא שידוך טוב ורק שיש פסול גדול במשפחה שאחיו של המחותן סר מדרך היהדות, וזה הי' בפרשת חצוה והשיב לו שיעשה השידוך שמפורשת היא בפי' השבוע זו, לְשֵׁם שבו ואַחֲמֵהּ: ופירש "לְשֵׁם שבו" זאלסט קוקען אויף דעם מחותן, ואַח למה" וואס טויג דיר דער ברידער, ואמר לו עוד דאס הייסט גישט אז דער שורש איז געמיין דאס הייסט נור איין ענף איזט אוועק גע' פאלען דער שורש הייסט טאטע מאמע באבע זיידע זאלמעלע אבל לא מן הצד עכלה"ק:

רנה) פעם אחת עשה אאיז בעל החי' הרי"ם זוקי"ל סעודה גדולה באמצע שבוע בעת שהי' דר עוד בוואראש והזמין את כל מקורביו ולבש את עצמו בגדי שבת והי' להם הדבר לתמי' גדולה ושאלו אותו על זה והשיב להם שבעת שהי' עוד ילד שעשועים אצל הרה"ק המגיד מקאזניץ זוקי"ל והי' שם בעת הזאת צדיקים וחסידים רבים ושאל המגיד זוקי"ל להם פשט בתוס' אחד במסכת בבא מציעא ולא יכלו להשיב לו וקפצתי ואמרתי לו שפירוש התוס' הוא כך וכך וסטר לי על לחי ואמר לי בזה"ל אז קיינער ווייסט נישט זאגט מען אויך נישט

ומה אתה אומר והשיב אני אומר מאמר חז"ל אשרי מי שחושדין אותו ואין בו והשיב לו הה"ק זצ"ל כאם דיך בעסער אב אין אשרי יושבי ביתך ולא הלך למקומות שתיבא את עצמך לידי חשד וד"ל:

רנ) בעת שהי' בקאצק הרב הקדוש מאלכסנדר עם הרי"ם מגאסטאנין זוקי"ל על יום כפור, בערב יום הכפורים לקה הרי"ם מגאסטאנין את עצמו מלקות ואמר הרה"ק מאלכסנדר בדרך הלצה אז איך גיי אהעק פון סאז (ט"ו) בין איך גיכט אזוי צובראכין ווי יחיאל מאיר פון מלכות (מלקות) והשומעים סברו שכונתו היא על קארטין ובאמת הי' כחנתו על טורי זהב הנקרא ט"ז:

רנא) בעיר קשינז הי' רב גדול בישראל ולמדן מפורסם וחיבר ספר על מסכת בבא מציעא ורצה הסכמה מאאיז החי' הרי"ם זצ"ל ושאל אותו בזה"ל קוקסט עפיס אחרונים והשיב לא ואמר לו ווירד מען דאך דיון ספר אויך גיכט קוקען דען דיא ביזט דאך אויך איין אחרון ולא נתן לו הסכמה ודברי צדיק עשה רושם שבאמת הוא פלא שאני הכותב ראיתי את הספר הנ"ל ששמו אמרי מהרש"ח והוא גדול בכמות ורב באיכות:

רנג) פעם אחת אמר אאיז בעל החי' הרי"ם זוקי"ל בזה"ל איך בין גיכט צו פרידען וואס איך בין רבי אבער פאָר דאס וועלן שוין מיינע קינדער גישט זיין קיין רבי'ס אבער מיינע אייניקלעך וועלן שאהן מוזען זיין רבי'ס וזה הי' עוד בעת שהתחיל להנהיג את הרבנות שהי' עוד בניו חיים וקיימים:

רנד) בעת פטירת בנו האחרון הוא הרה"צ אאיז מוה"ר ר' אברהם מרדכי זוקי"ל רצתה אאיז

שיח שרפי קודש

מ 79

כבודו לצותא לישכב עמו ובבוקר שאל אותי בזה"ל וואס זאגסט דיא צו דיין בייא שלעפער ואמרתי לו ער האט מיך נישט געלאזט שלאפן ער האט זיך געווארפען אין דער לענג אין דער ברייט איך האב מיר נישט געקענט קיין עצה געבן ואמר לי בזה הלשון ווי פאלט אויס אזוי צו זאגען א יוד וואס וועט פערשיינען די וועלט מיט זיין חורה פון איין עק ביז די צווייטע ביזט פון איהם ניכט צו פריידען איבער דעם וויל איך נישט ויצען העכער פון אייך :

רנח) בשם הה"ק מאלכסנדר זי"ע
הרחנה"ה וצללה"ה אמר על אהם שבאו לשמוע תורה אל השלחן בסעודות שבת קודש וכמה פעמים מרוב העולם המה עפים מהדרך מהדוחק דחסידיים בבית המדרש והרבה מהם ישנים וגם יש זקנים שלא יכלו לדחוק להשלחן והמחשבה בחצרות דבית המדרש, אמר עליהם הפסוק, שתולים בבית ד' בחצרות אלהינו ישריתו, עוד ינובון בשיבת, דשינים ורעננים יהי, הן אותן השתולים בבית המדרש והן אותן שהם בחצרות, והן הזקנים שלא יכלו לדחוק אל השלחן והן הישנים בבית המדרש, כולם רעננים יהי' :

רנט) סיפר הר' החסיד המופלג ר' בניציון מאוסטראווי זי"ע שהה"ק הר"ר ברוך מציוווע סטיטשין וצללה"ה הי' אחר מטירת הה"ק בעל ח'י' הרי"מ זי"ע בעיר ווארשא איהו שבועות והחסידיים הי' אומרים שעבור זה הוא בווארשא לדבר על לב החסידים שלא יסעו להה"ק מאלכסנדר זי"ע, ומחמת שהחסיד בניציון זי"ע הי' מידידיו של הה"ק מסטיצין עוד בימי קאצק, ובעת בואו לווארשא שמע מהחסידים כני"ל, הלך ר' בניציון זי"ע בעצמו להה"ק מסטיצין לשאלו אם אמת הוא

נישט ושכחתי הומ"י את הפשט בתוס' הנ"ל והיום זכרתי את עצמי פירוש החוס' ולזאת. אני עושה סעודה זו : ואני הכותב ידעתי מקומו של תר הנ"ל אבל שכחתי :

רנז) סיפר לי אבי שליט"א ששמע בעצמו מפ"ק של אדמ"ר דודי הרה"צ מפלי"ק וצוק"ל, שבעת שנעשה בר מצוה בתן אותו א"ו החי' הרי"ם וצוק"ל באיזה תר ובאמצע הענין שאל אותו בזה"ל וזהסט אַמאל אליהו הנביא, האבע שטארק געלאכט והשבתי אותו איך ווייס גאר נישט וואס דאס איז ואמר לי בזלתיק גלויב מיר ווען איך בין אלט געוועזען אזוי ווי די איז מיר גילוי אליהו אן געקומען גרינגער וויא היינט :

רנז) הרה"ק ר' ישעי'ל"ע מפראגע הי' זקן ושבע ימים פעם אחת עשה אחד מאנשי שלומיו ברית מילה וכיבד את הרב מפראגע בסנדקאות והחסיד הנ"ל הי' דר בווארשא ברחוב אייזענהויף ונשאו אותו מעגלה על כחפס לבית ששם יהי' הכרית מילה שהה"ק הנ"ל לא הי' יכול עוד לילך ברגליו הקדושים מחמת זקנה וישבו אותו על השלחן ולא על ספסל וכאשר שמע אה"ק הה"ק בעל החי' הרי"ם וצוק"ל שערב מפראגא הוא באייזענ-הויף הלך אצלו וכאשר ראה הה"ק מפראגע אותו לא רצה לדבר אתו רק בהנאי שישב את עצמו גם כן על השלחן ולא רצה אדמ"ר בעל החי' הרי"מ וצוק"ל שהי' עדיין צעיר לימים אבל הרה"ק מפראגע העציר אותו כל כך עד שלא הי' יכול לטוב וישב את עצמו גם כן על השלחן וסיפר לו הרב מפראגא סיבת הפצרתו יען שהמגיד הגדול מקאזניץ וצוק"ל הי' לו הדר מיוחד על העל"י עבור אכסניא של אנשים מכובדים והייתי אני גם כן סאודרנים שלו ופעם אחת נתן לי את

שיח שרפי קודש

כמו שאומרים החסידים שעל אודות זה בא לווארשא, וסיפר לו הה"ק המעשה אודות מה שבא לווארשא, שהי' לו מיחוש עוד בימי חיי רבינו הקי' מקאצק וחזכיר את עצמו לפני הה"ק מקאצק זי"ע והשיבו לשאול את פי הדאקטאר, ואחר כך נפטר הה"ק מקאצק ובא לווארשא לשאול את הדאקטאר, ואז הי' החי' הרי"ם וצל"ה' דר בווארשא ונכנס אצלו, וסיפר לו סיבת ביאתו לכאן אצל הדאקטאר אודות מיחושו והשיב לו הה"ק בעל החי' הרי"מ זי"ע שאין צריך לדאקטאר ואמר לו שהרבי מקאצק זי"ע אמר לו לדרוש אצל הדאקטאר והשיב לו הנהי' החי' הרי"מ זי"ע בזה"ל היינט רזאנדיז איך, והוטב לו, ולא ידע עוד מהמיחוש הנזכר לעיל אך אחר שנפטר בעל החי' הרי"מ זי"ע חזר לו עוד הפעם, ובא לפה ווארשא לדרוש ברופאים כפי פקידת הרבי מקאצק זי"ע ולא כמו שסוברים החסידים שעל אודות הרבי מאלכסנדר זי"ע בא :

רס) (בספר שמי"ש) בשם הכהן הגדול מאלכסנדר וצל"ה' :

דלשון טבע כמו טובע בנהר והיינו שאדם שעושה כפי הטבע הוא טובע אלא שצריך לעשות למעלה מן הטבע, ולולי שהחזיק בהחבל שהושיט לו הקברנים אין לו חיים עתיד :

רסא) עו"ש שמעתי מסי' אדומ"ר וצל"ה' הכהן הגדול

מאלכסנדר בהא שאנו אומרים בזמירות שבת אומר בשבחין למיעל גו פתחין ומדקאמרינן למיעל מכלל דעדיין צומדין מבחין ואיך יכולין לשורר אלא שקולטין הריח עכ"ד והיינו הריח העתיד אחר שזוכה לכנוס וריח הנודף זה גותן עוז ותעצומות לומר בשבחין למיעל גו פתחין עיי"ש :

רסב) עו"ש מאמר אדומ"ר הקדוש כהן הגדול מאלכסנדר

וצל"ה' שדקק בזמירות של שבת קודש כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאוד על פי פעלו, ששני צנינים הם, מקדש שביעי כראוי לו, על זה לא נאמר שום שכר, ואך על שומר שבת מחללו נאמר שכרו הרבה מאוד והיינו שכל השומר שבת יש עוד מקום לומר שבשביעו ישיג שכר והנה השמירה הוא הכנה להשכר, אבל מקדש שביעי כראוי לו זה עצמו תכלית התכלית ואינו נתפס בלשון לומר עליו שכר רק הוא נדבק להשבת מה שבת שמא דקב"ה, והנה שכרו אהו עמו בין בעולם הזה ובין בעולם הבא וכך זקינו וצל"ה' מקאצק דקדק דאמרו ז"ל כל המענג את השבת נותנין לו כל משאלות לבו והלוא אין למעלה מעונג ומה חסר לו עוד שיצדק לומר שנותנין לו כל משאלות לבו ע"כ, עיין שם דמי דנותנים לו כל משאלות לבו היינו שנותנים לו זה שהי' לו משאלות לב שיבין לשאול, ומה לשאול :

רסג) שמעתי בשמו הקי' זי"ע על הפסוק בכל פת יהי' בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר שצריך האדם לדמות בדעתו כמי שלובש בגדים לבנים ועל ראשו עומד סך עם שמן באם שנוטה ונענע בראשו יוכל השמן לטפסף על בגדיו לבנים ולטנפם, והבן :

חידה

מהי"ק מר' חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע
 כי שלשה רעים, שנים בי נצמדים,
 ומן השלישי אנחנו נפרדים :
 שם האחד כשם המלכה בפורים.
 ושם השני הלויים תלו בו כינורים
 והשם השלישי הביאן לאקוורניס מרית
 ע"כ יכרתן ראשי זנבות על
 שיני הרות עד כאן החידה.

והשתרוך

שיח שרפי קודש

מא 81

רסח) ה'י' מנהג באלכסנדר שכל אחד רשם שמו בהצטעל ערב שבת קודש והרהיק חלק יין כפי הנרשם בהצטעל כסדר בעל פה ונסעו מעיר דויאלאשיץ כערך שלשים אנשים על יום טוב ונתן להתיק יין לאאיז ר' דוב בעריש שליטיא ואחר כך קרא עוד הפעם יין לבעריל דויאלאשיצער ואמר לו הרב ר' יחיא'ל פישל בנו שבעריש דויאלאשיצער ה'י' לו מכבר יין וענה לו הרהיק מאלכסנדר יש עמהם ילד קטן הנקרא גם כן בעריש והוא מעיר דויאלאשיץ כן ה'י' כח זכרון שלו:

רסז) הרהיק מאלכסנדר שאל פעם אחת יודעים אתם מה זה הוא קארטין ולא ענוהו ואמר הרהיק זוקיל איין אויפגעמאלטער נאכנער מאכטער מענטש איז אקארט:

רסח) סיפר ל'י' אבי שליטיא שפעם בעצמו מאדמיר שפת אמת זוקיל שדייק בהפטורה של תענית צבור כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכתיב מקודם לשון יחיד מחשבותי ואחר כך מחשבותיכם וכלא דרכיכם דרכי כתיב מקודם לשון רבים דרכיכם ואחר כך דרכי ותירץ אדמיר זצ"ל שזה הוא חילוק בין מחשבה למעשה שחשבות כל אדם צריך להיות רק לשם שמים כמאמר דוד המלך עליו השלום שויתי ד' לגנדי חמיד כל פינה שאתה פונה יהי' לשם שמים, ובמעשה הוא להיפוך כל זמן שלא עבר אדם עבירה בפועל נחשב לו כעשות מצוה בשב ואל תעשה וזה צוץ הנביא, כי לא מחשבותי כשאין אדם חושב מחשבות טהורות אף על פי שאין חושב מחשבות זרות מחשבותיכם נחשב לו כמחשבות זרות שכל מחשבות אדם צריך להיות טהורים לר': אבל לא כן הוא במעשה, ולא דרכיכם דרכי כשאין אדם עושה עבירה אף על פי שישב בסף דרכי

והמתרוץ הוא הלולב אימר כן לי ג' רעים, הדס וערבה ואתרוג, שנים בי נצמדים הדס וערבה ומן השלישי היא האתרוג אנהנו נפרדים: הדסה היא המלכה בפורים, ובערבה ה'י' הלויים תולים בו כינורים: והאתרוג תביא מיתה לעולם שרפי שאכל אדם הראשון אתרוג ה'י' על כן נושכין תפסום בהושענא רבה, הנשים הרוות:

רסד) באלכסנדר בשלחנו הקדוש הזכיר פעם אחת ה'י' יחיא'ל פישל איש אחד שלא ה'י' לו עוד יין ורצה שהרהיק יתן לו אבל הרהיק מאלכסנדר נתן לאיש אחר והזכיר עוד הרב ר' יחיא'ל פישל בנו את איש הנז"ל והרהיק נתן עוד לאיש אחר כך היה כמה פעמים עד שהרהיק לקח את הגלעזעל יין והביט בו ואמר שהרהיק מפרשיסחא פי' הכר נא למי זאת נרשמת בזה"ל איף יעדען גלעזעל חיינן שטענה אויפגע' שריבען פאר וועמען עס איזט ולא נתן לאיש הנזכר לעיל:

רסו) הרהיק מאכסנדר זצ"ל ה'י' פעם אחת על חתונה בגור וה'י' שם איזה שלחנות ולקח אאי' הח'י' הרי"ם זוקיל גאנשור יין והעמיד על השלחן שה'י' יושבים הרבנים שה'י' שלחן מיוחד עבור מחותנים ומיוחד עבור רבנים ולקח הרב הקדוש מאלכסנדר את היין וחלק להרבנים ואחר מהרבנים חרה לו על אשר הרהיק לקח את עצמו המסרה הזה ונעשה מחלוקה והעמיד הרהיק בעל הח'י' הרי"ם מן השלחן של המחותנים ושאל את עצמו אודות המחלוקה ואמרו לו ולקח הרהיק אאי' הח'י' הרי"ם זצ"ל גלעזעל יין מן מה שיצק הרהיק מאלכסנדר והביט בו ואמר בזה"ל חס וילט עסק האבען ער טיילט גאנץ גוט ונתרצו כלם:

שיח שרפי קודש

לרמי נחשב לו כעשיית מצוה :

רש"י פתח אחת באדם אחד לפני אדמו"ר זצוק"ל בשפ"א הוא דודי והתרגם על רבונו של עולם שיש לו כמה בוגרות בביתו ואין לו כמה להשיא אותם והשיח דברים כלמי סעלה, ואמר לו אדמו"ר דודי זצוק"ל בשפ"א דוד המלך עליו השלום אמר שפכו דמים כמים סביבות ירושלים ואין קובר ואמר לו דמים הוא מלשון דמץ שרעהרץ ירושלים נקרא לב שירושלים הוא באמצע עולם ולב הוא באמצע אדם ופי' לו כך שפכו דמעות כמים סביבות הלב ואין גובעים מעמקא

דליבא ואין קובר אזעלכע שרעהרץ, קאסען נישט צו קיין קבר ישראל ור"ל:

רצ"ע פעם אחת נסע א"י החי' הרי"ם זצוק"ל עם אחותו מרעהו על העגלה והנכרים הלעיגו עליהם בדרך שחוק ומנו אותם על ראשיהם בלשון פולני יעדען דווא וכו' ואמר א"י הם עושים לנו דבר שבמנין ודבר שבמנין אפילו באלף לא בטל שכונת העכו"ם הי' לכנוס בהם עין רצ"ע :

ויתר דברי רבינו הכהן הגדול רח"ה מאלכסנדר זי"ע מפוררים להלאה בין מאמרי שאר הצדיקים הק' וצל"ה"ה זי"ע ועל כל ישראל אמן :

אלה דברי אדמו"ר הגה"ק בעל שפת אמת הסי' זי"ע.

רע"א שמעתי שאדמו"ר הגה"ק בעל שפת אמת וצל"ה"ה מגור' בעת שהי' לומד הגמרא סוכה (דף לח סוף ע"ב), שלא יאמר אדם ברוך הבא לחדו, ובשם די' בפני עצמו, שנראה כמוציא שם שמים לבטלה, והקשו התוס' שם, מן לא אבה יבמי שאומרת החלוצה דמותר להפסיק בין לא, ובין אבה יבמי, ותי' שם בסוכה דרבא אמר למלת' אחר ששמע מרב ספרא, וביבמות (דף קו ריש ע"ב) כתבו דשמא יש לחלק, ואדמו"ר בעל שפת אמת הקי' זי"ע אמר בכונתם כפי ששמע כשכא בפעם ראשונה לאדמו"ר הקי' מקאצק זי"ע עם זקינו בעל החי' הרי"ם וצל"ה"ה ובעת שכא זקינו החי' הרי"ם זי"ע לקודש פנימה והלך עמו אדמו"ר בעל שפת אמת וצל"ה"ה ושמע בעת שבאו לקודש פנימה, קול ייצא מפי כבוד קדושת הרבי מקאצק על החי' הרי"ם וצל"ה"ה בזה הלשון ברוך הבא מפורש בקמץ דגושה הי' השופה, ושאל על נכדו הוא אדמו"ר

בעל שפת אמת זי"ע אם יכול ללמוד כי אז הי' ילד בשנים (ואינו זוכר אם אמר כך זה הלשון, או שאמר בזה הלשון צו ער קצן עפ"י נאך זאנצן) ואמר החי' מקאצק שוקינו יאמר לו איזה דבר, ואחר כך זאל ער איהם נאך זאנצן ויצא הה"ק מגור' לחוץ עם החי' אדמו"ר בעל שפת אמת זי"ע וזקינו אמר לו איזה דבר תורה, ובא עמו בחזרה להרבי מקאצק זי"ע ואמר לו החדית מה שאמר לו זקינו, ובשעה שבא פעם שנית לקודש פנימה שמע גם כן קול יוצא בקדושה ובטהרה מפי כבוד קדושת אדמו"ר מקאצק שאמר שוב בזה הלשון ברוך הבא בלא דגוש הקמץ של ב' פתיבת הבא ובדגושות פתח של התי' כמו שאומרים העולם במהירות ברוך-הבא שנראה כתיבה אחת, וחשבתי אז החילוק אם מדגיש הקמץ הוי נפסק הענין ואינו מחובר לתיבות שלאחריו, ואם אמרינן במהירות שנראה כמו תיבה אחת בלי דגוש הקמץ הוי המשך לתיבות שלאחריו, בשם ד"י, ויהי'

ששת שרפי קודש

ל"ג 83

הרמשח ז"ל אלא למי יש נפקא מינה והזכיר את הילד עוד הפעם והפצירו כדי לברכו ברמאה שלימה, והשיבו אדומ"ר ז"ע בזה הלשון וואס האסט. דיך אין מיר אן גיטשעפעסט, הלא אמת'י לך מה נפקא מינה לי וכשבא לביתו נתודע לו שכבר נפטר הילד בעת שהי' בקודש פנימה ומשום זה השיבו האדומ"ר ז"ע מה נפקא מינה לי. והבן כמה עמקו מחשבותיהם:

רעג) עוד סיפר לי שפעם אחד הי' רוצה פאדרייטשיק אחד לעשות עם אביו ז"ל פסחא מברול לצורך הפעסטונג, ואז בשעת העסק הי' נראה שיש להרויח הרבה, כמה אלפים רוי"כ, ונסע לגור'ר לבעל שפת אמת הקי' ז"ע לשאל עצתו ושאלו אם יש לו עסק אחר ואמר הן, והשיבו אם כן למה לך זה המסחר, ומשום תשובה זו לא עשה המסחר, וכשמוע אחיו הרי' החסיד ר' איסר יחזקאל ז"ל בידערמאן משידלאווצי שיש ריוח גדול בזה המסחר, ואשר ר' איסר יחזקאל ז"ל היתה נכדת הגה"ק האדומ"ר הרי"א מראדזימין ז"ע ונסע לראדזימין לשאל עצתו אם הוא יעשה זה המסחר שיש להרויח כעשרת אלפים רוי"כ, וצעק הה"ק מראדזימין וצללה"ה בקול גדול למה לך עסק עם זעלנער, והי' כשיבוא לביתו וסיפר התשובה של הה"ק מראדזימין ז"ע, ונתייצצו ליסע חזרה לראדזימין להטעים לה"ק שעסק זה המסחר הברול אף שהוא יחי' שום מגע ומשא עם אנשי חיל, זעלנער'י רק עם הפאדרייטשיק, ונסע ר' איסר יחזקאל ז"ל עוד הפעם לראדזימין להטעים לו הדבר הנ"ל, והשיבו לו כבראשונה מה לך עסק עם זעלנער, ולא עשה המסחר, וסוף הדבר הי' שעשה המסחר הזה הי'

ענדילמאן

ויהא על פי זה חילוק בפי הפסוק, ברוך הבא בשם ד" או אוני' ברוך הבא בקמץ דגושה כנזכר לציל' הוי הפסיק הפנין והפי' הוא ברוך האיש הבא, ועם מה יתברך, בשם ד', ואם אומר בלא דגוש הקמץ ומחובר להלאה הוי כל הפסוק המשך אחד והפי' הוא, ברוך האיש אשר בא בשם ד', והכרכה בעצמו הוא של צדיק המברך אותו, ועם זה יתפרשו דברי התוס' הנ"ל שכתבו, יש לחלק בשלמא בלא אבה יבמי אם מפסיק באבה יבמי אין לחוש לאפסוקי מלחא כי תיבת, לא' בפני עצמו אין לו שום פי' רק בצירוף אבה יבמי משום זה אין לחוש אם מפסיק מעט בין לא, לאבה יבמי, אבל כאן, בברוך הבא בשם ד', שאומרין קמץ הבית בדגושות יכולין לפרש כנזכר לציל' ברוך הבא בפני עצמו, ובשם ד' בפני עצמו אם כן כשמפסיק ויאמר בשם ד' בפני עצמו נראה כמוציא שם שמים לבטלה, ולא אמרינן אסוקי מלחא הוא כמו ביבמה, לכן אוסר רבא להפסיק, והי' ספרא חולק עליו דגם בזה אמרינן אסוקי מלחא הוא, ורבא מחלק בין דיבמתא לדסוכה:

רעב) אף שהי' ידוע לכל שאדומ"ר הגה"ק בעל שפת אמת ז"ע וצ"לם את מופתיו, והשיב לכל אחד ואחד שנראה כדרך הטכנא. אך כמה פעמים, הי' מפורש יוצא מפיו הקדוש, ואחת מהנה אספר כפי אשר סיפר לי ידיד נפשי וכו' מו"ה העניך בידערמאן נ"י מוויפרזבניק שאביו החסיד וכו' ר' משה חיים ז"ל הי' אצל אדומ"ר בעל שפת אמת בגור'ר ז"ע בעת שהי' אברך, והשיג מכתב מזו' שיוכיר את בנו הילד לפני אדומ"ר וצללה"ה ברמאה שלימה ובעת שנסע מביתו הי' הילד בריא אולם, ובשעה שהי' מוכיר את הילד השיבו אדומ"ר ז"ע בזה הלשון, מה נפקא מינה לי' ואמר

שיח שרפי קודש

שיגע ועוד לא ידע, והשיבו וכי כזה נקרא יגיעה באם שיגע באמת ה' ידע, ומאז והלאה לא שאלו יותר, כי נתוודע לו הכל אחר יגיעה אמיתית:

רצו) ואגב ארשום מה ששמעתי שאיש אחד שאל להה"ק הר"ר בעריש מביאלע וצללה"ה למה נטע להה"ק הר"מ"מ מווארקא הא כל העולם ידע שלא לטע, ובגמרא ינו לא יגעתי ומצאתי אל תאמין, והשיבו אף שלא הייתי צריך להשיבך כלל אף על פי כן הנני להשיבך שלא ידעת פ"י הגמרא, דהנה באמת קשה מהו פ"י אל תאמין, הא נוכל לידע אם יבין הענין וגייתו ספר ונחזה מה אמונה שייך בזה, אך הפ"י באם אומר מצאתי ולא יגעתי, אל תאמין. שלא יגע, שבוודאי יגע ועמל בזה, ועל ידי זה מצא ודפח"ח:

רצו) דרכו של אדומ"ר בעל שפת אמת ה'י זכותו יגן עלינו וצללה"ה ה'י לבחון את בניו ה'ק' ולשמוע מהם בקטנותם פ"י השבוע מה שלמדו אצל מלמדיהם ובשעת הבחינה לפעמים ה'י שואל אותם איזה דבר, והם ה'י ג"כ שואלים איזה דברים ובפ"י לך ה'י שואל אחד מבניו ה'ק' הקטנים, כתיב ואברכה מברכך ומקללך אאור, ונברכו בך כל משפחות האדמה, אם כל משפחות האדמה נברכו באברהם מי ה'י מן המקללים, ולמה נאמר ומקללך אאור והשיבו אדומ"ר וצללה"ה למה הדבר דומה לאיש ההמוני מקלל את החסידים אף על פי כן רוצה שיהי' בניו כחסידים, כמו כן ענין הנ"ל ודפח"ח ושימרי"ג:

יתר דברי אדומ"ר הגה"ק בעל שפת אמת ה'ק' זכותו יגן עלינו משוורים בין שאר מאמרי הה"ק הנוכרים בהם הוה:

עדי למאן מווארשא וצלה המקח מברזל יותר מכסלים והקאנטראקט ה'י כפי ספק הוול וה'י לו היוזק הוון רב, והבן גדל רוח קדשם זי"ע ומעשה זו ה'י נראה אדומ"ר ה'ק' בעל שפת אמת זכותו יגן עלינו והשיבו כדרך הטבע כי שאלו להרמ"ש"ח ז"ל הנ"ל אם יש לו מסחר בל יעשה עסק זה וה'י: מסכה רוח קדשו בדרך הטבע, והבן:

וכן שמעתי בעצמי שחסיד אחד מציר יוואנצק הסמוך לאפטא שח"י רוצה לקנות פאלווארג הירוויח, ונטע לגור לשאל ענת אדומ"ר בעל שפת אמת ה'ק' זי"ע וגם כן שאלו כנ"ל אם יש לו עסק אחר, והבין מדבריו ה'ק' שבל יקנה, ואחר כך קנה איש אחר הפאלווארג הנ"ל והירוויח הרבה מאוד, כי הוא ה'י מחלק הבתים והשדות לחלקים קטנים ומכר לכמה בעל בתים וה'י לו ריוח גדל והחסיד הנזכר לעיל ה'י לו כמה פעמים עגמת גמש וחלישת הדעת מה שלא קנה הפאלוואריג כי הוא ה'י ראשון למסחר, וה'י יכול להרוויח הרבה, אבל לבסוף ראה הרוח הקודש האמת מדברי קדשו של אדומ"ר ה'י נבואה ממש שכל הקונה בהפאלווארג הלז ה'י להם סבות שונות ולא עלתה להם לטובה רחמנא ליצ"ן:

ערה) שמעתי שפעם אחת שאל הגה"ק הח"י הרי"ם וצללה"ה לנכדו בעל שפת אמת הקדוש זי"ע בעודו רך בשנים למה אינו לומד קבלה והשיבו שאינו יכול. ואמר לו זקיניו שימודו ומה שאינו מבין ישאלו, ופעם אחת למד קבלה ולא ה'י מבין דבר אחד ושאל לזקיניו הה"ק הח"י הרי"ם זכותו יגן עלינו והשיבו באם שיגע בלימוד ידע, ויגע ונתוודע לו הענין, ואחר כך למד במקום אחר ויגע ועמל, ועוד לא נתוודע לו, ושאל לזקיניו, ואמר